

# Provincie Flevoland

Accountantsverslag 2022

**Rapportage aan Provinciale Staten**



Ernst & Young Accountants LLP  
Leonard Springerlaan 17  
9727 KB Groningen, Netherlands  
Postbus 977  
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00  
Fax: +31 88 407 25 05  
ey.com

# INHOUD

## Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Provinciale Staten van  
Provincie Flevoland  
Postbus 55  
8200 AB LELYSTAD

Groningen, 10 mei 2023

REQ6762906/ET/dp

## Accountantsverslag 2022

Geachte leden van Provinciale Staten,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2022 van de provincie Flevoland hebben wij het genoegen u hierbij de resultaten van onze controle te presenteren. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met het controleplan welke wij op 14 december 2022 aan u hebben uitgebracht.

Dit accountantsverslag bevat de onderwerpen waarvan wij het van belang vinden om met u te delen alsmede de onderwerpen waar wij vanuit wet- en regelgeving verplicht zijn om over te rapporteren. De resultaten uit onze controle zijn in een open en transparante dialoog besproken met de ambtelijke organisatie, het directieteam, de portefeuillehouder financiën en het college. In het vervolg van deze brief is het college van Gedeputeerde Staten en het directieteam gezamenlijk aangeduid als management, tenzij expliciet anders benoemd. Wij bespreken de inhoud van dit verslag met u tijdens de vergadering van de Integrale Statencommissie op 10 mei 2023.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van provincie Flevoland.

Hoogachtend,  
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. L.M. de Vries MSc EMA RA  
Externe Accountant

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

**Managementsamenvatting**

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle afgerond. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met hetgeen is uiteengezet in het controleplan d.d. 14 december 2022. Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van provincie Flevoland.

Op de volgende pagina hebben wij een tabel opgenomen met daarin de belangrijkste onderwerpen van onze controle die wij met u willen delen.

## Uitkomsten controle

- ▶ Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid: wij hebben op 10 mei 2023 een controleverklaring met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening 2022 van de provincie Flevoland verstrekt.
- ▶ Oordeel met beperking ten aanzien van rechtmatigheid: wij hebben op 10 mei 2023 een controleverklaring met een oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 van de provincie Flevoland verstrekt. De omvang van de financiële rechtmatigheidsfouten (€ 2,8 miljoen) is hoger dan onze goedkeuringstolerantie van € 2,5 miljoen. Dit leidt tot aanpassing van ons oordeel over de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties. De financiële rechtmatigheidsfouten zien toe op het niet-naleven van de Europese aanbestedingsregels en zijn verderop in dit verslag nader toegelicht.
- ▶ Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de definitieve jaarrekening 2022 van provincie Flevoland.
- ▶ Wij concluderen dat het jaarverslag in alle materiële aspecten is opgesteld in overeenstemming met het BBV en geen materiële inconsistenties bevat met de jaarrekening.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

**Managementsamenvatting**

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Managementsamenvatting

| Belangrijkste aandachtspunten in onze controle                                                                      | Onze belangrijkste observaties                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Schattings-onzekerheid | Pagina referentie               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------|
| Analyse van het resultaat 2022                                                                                      | Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 12,6 miljoen voordelig na mutaties in de reserves. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 7</a>        |
| Naleving van de Europese aanbestedingsregels                                                                        | Van de totale aanbestedingsplichtige inkopen van € 138,6 miljoen zijn voor een bedrag van € 2,8 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd. Wij hebben hiervoor een financiële rechtmatigheidsfout meegenomen in ons overzicht met controleverschillen. De omvang van deze financiële rechtmatigheidsfout is groter dan de door u vastgestelde goedkeurings-tolerantie voor de jaarrekening. Dit leidt daarmee tot een oordeel met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid. | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 8, 9, 10</a> |
| Geen oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten geconstateerd | Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van Gedeputeerde Staten met als doel het jaarrekening-resultaat oneigenlijk te beïnvloeden.                                                                                                                                                                                                                                                                       | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 11</a>       |
| Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording                                | Wij hebben vastgesteld dat de WNT over 2022 is nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 12</a>       |
| Juiste en volledige toerekening van de subsidieelasten aan het boekjaar                                             | Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de subsidieelasten en -verplichtingen in de definitieve jaarrekening 2022 juist, volledig en rechtmatig zijn verantwoord.                                                                                                                                                                                                                                                                                      | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 13</a>       |
| Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage                                                        | Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 14</a>       |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

**Managementsamenvatting**

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Managementsamenvatting

| Belangrijkste aandachtspunten in onze controle                                     | Onze belangrijkste observaties                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Schattings-onzekerheid | Pagina referentie             |
|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------------|
| Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF)                    | Wij kunnen ons vinden in de door het college gemaakte inschatting van de waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF) (voorziening van € 0,9 miljoen). Wij hebben vastgesteld dat de onzekerheden die samenhangen met een verstrekte lening aan een project met tegenvallende opbrengsten, adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening.                                                                                                                                | Laag                   | <a href="#">Pagina 15</a>     |
| Verantwoording project Roggebot                                                    | Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de met project Roggebot samenhangende baten en lasten alsmede balansposities in de definitieve jaarrekening 2022 (inclusief de SiSa-bijlage) juist en volledig zijn verantwoord.                                                                                                                                                                                                                             | Laag                   | <a href="#">Pagina 16, 17</a> |
| Activering voorbereidingskosten Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) | De voorbereidingskosten voor de realisatie van de MSNF zijn in 2022 ten laste van de exploitatie gebracht. Een belangrijk argument hiervoor is dat het op dit moment onzeker is of de MSNF gerealiseerd wordt aangezien het op dit moment beschikbare projectkrediet ontoereikend is. Wij kunnen ons verenigen in dit standpunt van het college en de verwerking in de jaarrekening 2022. Wij adviseren het college om de verwerkingswijze van voorbereidingskosten te blijven monitoren. | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 17</a>     |
| Waardering Flevokust Haven                                                         | De marktwaarde van Flevokust Haven is ultimo 2022 in lijn met voorgaand jaar. Voor het verschil tussen de vervaardigingsprijs en de ingeschatte marktwaarde is een voorziening van € 7,2 miljoen opgenomen. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat Flevokust Haven ultimo 2022 juist is gewaardeerd.                                                                                                                                                             | Laag                   | <a href="#">Pagina 18</a>     |

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Managementsamenvatting

| Belangrijkste aandachtspunten in onze controle                            | Onze belangrijkste observaties                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Schattings-onzekerheid | Pagina referentie         |
|---------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------|
| Onderbouwing en interne beheersing ten aanzien van materiële vaste activa | Op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de materiële vaste activa hebben wij diverse verbeterpunten en aanbevelingen inzake de interne beheersing en onderbouwing van de materiële vaste activa geconstateerd. Het is de ambitie van de provincie om deze aanbevelingen met de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1 januari 2024 op te volgen.                                                                                                                                                          | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 19</a> |
| Observaties financieel afsluitproces                                      | Wij constateren dat uw organisatie druk is met diverse op handen zijnde in- en externe ontwikkelingen, bijvoorbeeld de toename van het aantal SiSa-regelingen en de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van natuur. Deze ontwikkelingen vragen extra aandacht van de organisatie. Dit heeft impact op de kwaliteit en tijdigheid van het financieel afsluitproces. Wij vragen van het college voldoende aandacht voor de kwaliteit en capaciteit van uw financiële functie om te borgen dat het financieel afsluitproces van voldoende niveau blijft. | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 20</a> |
| Berichtgeving omtrent opkoopregeling stikstof                             | In het afgelopen jaar is in een nieuwsbericht aandacht besteedt aan de opkoopregeling voor stikstofrechten van de provincie. Wij hebben uitgebreid met de provincie gesproken over deze berichtgeving. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden en vanuit onze rol als accountant van de provincie Flevoland hebben wij geen indicaties om te twijfelen aan de integriteit van de directie en het college. Wij hebben tevens geen niet-naleving van wet- en regelgeving vastgesteld.                                                                 | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 21</a> |
| Activering stikstofrechten                                                | Het afgelopen jaar heeft de provincie Flevoland stikstofrechten opgekocht. Onderzocht wordt of deze rechten ingezet kunnen worden voor de realisatie van de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF). De verkrijgingsprijs van de stikstofrechten zijn ten laste van de exploitatie geboekt. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingwijze in de jaarrekening 2022.                                                                                                                                                                           | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 21</a> |
| Pilot rechtmatigheidsverantwoording                                       | Wij concluderen dat de organisatie zich positief heeft ontwikkeld in de doorgroei naar de rechtmatigheidsverantwoording. Voor een volledige en juiste onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording dient de organisatie nog vervolgstappen te zetten, met name ten aanzien van de interne controle van de inkoop- en aanbestedings-rechtmatigheid.                                                                                                                                                                                                 | n.v.t.                 | <a href="#">Pagina 22</a> |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Onze kernpunten uit de controle

Wij hanteren een top-down en risk-based controleaanpak. Hierbij richten we relatief meer aandacht op onderdelen met een hoger risico of met een grotere impact op de jaarrekening. In lijn met ons controleplan hebben we de belangrijkste aandachtspunten geïdentificeerd als kernpunten van de controle.



# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Analyse van het resultaat 2022

### Gerealiseerd resultaat 2022

Het gerealiseerd resultaat (resultaat na mutaties in de reserves) over het jaar 2022 bedraagt € 12,6 miljoen voordelig (2021: € 16,3 miljoen voordelig) ten opzichte van een begroot resultaat van € nihil.

Het resultaat over 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

| Bedrag (in € 1.000)       | Begroting 2022 na wijziging | Rekening 2022 | Afwijking  |
|---------------------------|-----------------------------|---------------|------------|
| Totale lasten             | € 217.557                   | € 190.091     | € 27.465   |
| Totale baten              | (€ 223.468)                 | (€ 223.266)   | (€ 201)    |
| Saldo van baten en lasten | (€ 5.911)                   | (€ 33.175)    | € 27.264   |
| Mutaties in reserves      | € 5.911                     | € 20.621      | (€ 14.709) |
| Gerealiseerd resultaat    | € 0                         | (€ 12.554)    | € 12.554   |

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van de afwijkingen die tot het rekeningresultaat van € 12,6 miljoen voordelig leiden. In de tabel rechts hebben wij een overzicht opgenomen van de programmaonderdelen die het resultaat met name bepalen. Voor de inhoudelijke analyse van de afwijkingen ten opzichte van de begroting verwijzen wij naar de jaarrekening 2022.

### Begrotingsbeheer

Er is sprake van relatief grote afwijkingen van de lasten ten opzichte van de gewijzigde begroting. Op basis van onze controle en de verschillenanalyse zoals opgenomen in de jaarstukken constateren wij dat deze verschillen grotendeels toezien op externe factoren die pas in een relatief laat stadium in het begrotingsjaar bekend waren, bijvoorbeeld de gewijzigde circulaire van het provinciefonds en de actualisatie van de APPA-voorziening. Daarnaast is er deels sprake van begrotingswijzigingen die in een vroegtijdig stadium hadden kunnen worden voorzien. Hier hebben tussentijds echter geen of niet volledig begrotingswijzigingen voor plaatsgevonden. Eind 2022 heeft een slotwijziging plaatsgevonden, waarbij we constateren dat de doorgevoerde begrotingswijzigingen niet volledig zijn. Wij adviseren het college meer aandacht te besteden aan de volledigheid en tijdigheid van vereiste begrotingswijzigingen gedurende het jaar.

| Afwijking in baten en lasten per taakveld ten opzichte van begroting (bedragen in miljoen) | Voordelig | Nadelig |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------|
| Algemene dekkingsmiddelen en stelposten                                                    | € 6,0     | -       |
| Gebiedsopgaven                                                                             | € 4,3     | -       |
| Natuur en landelijk gebied                                                                 | € 4,1     | -       |
| Bestuur                                                                                    | € 3,0     | -       |
| Bedrijfsvoering                                                                            | € 2,3     | -       |
| Cultuur en erfgoed                                                                         | € 1,3     | -       |
| Overig < € 1,1                                                                             | € 6,3     | -       |
| Totaal (voor mutaties reserves)                                                            | € 27,3    | -       |
| Mutaties reserves                                                                          | € 14,7    | -       |
| Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves)                                              | € 12,6    | -       |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Naleving van de Europese aanbestedingsregels (1/3)

### Kernpunt

Als gevolg van de complexe wet- en regelgeving rondom Europese aanbestedingen bestaat een verhoogd risico dat inkopen niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels plaatsvinden. Gezien de omvang van deze inkopen kan dit inherent tot materiële financiële rechtmatigheidsfouten in de jaarrekening leiden. Daarnaast was voorgaand jaar sprake van materiële financiële rechtmatigheidsfouten, hetgeen we hebben meegenomen in onze risico-inschatting. Wij hebben derhalve een significant risico onderkend dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd.

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de Europese aanbestedingsregels over 2022 zijn nageleefd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers van de inkoopafdeling en verbijzonderde interne controle (VIC).
- ▶ Kennisgenomen van de uitkomsten van de door de VIC uitgevoerde werkzaamheden ten aanzien van inkooprechtmatigheid.
- ▶ Aan de hand van onze spendanalyse steekproefsgewijs vaststellen of inkopen die de geldende Europese aanbestedingsdrempels overschrijden Europees zijn aanbesteed.
- ▶ Vaststellen of in 2022 gegunde opdrachten die de Europese aanbestedingsdrempel overschrijden maar nog niet tot inkopen in 2022 hebben geleid Europees zijn aanbesteed.
- ▶ Analyseren en evalueren van de impact van de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten uit voorgaand jaar op de rechtmatigheid van betreffende inkopen in het huidige jaar.
- ▶ Meerjarenanalyse van de inkopen per crediteur om vast te stellen of sprake is van repeterende inkopen die (meerjarig) de Europese aanbestedingsdrempel overschrijden en of deze Europees zijn aanbesteed.
- ▶ Op basis van het interne contractenregister en de interne aanbestedingskalender vaststellen of afgelopen inkoopcontracten tijdig opnieuw zijn aanbesteed.

### Belangrijkste observaties

Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden blijkt dat over 2022 voor een bedrag van € 2,8 miljoen (2021: € 2,5 miljoen) aan inkopen niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Wij hebben hiervoor een financiële rechtmatigheidsfout meegenomen in ons overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen.

De geconstateerde onrechtmatige inkopen zien met name toe op:

- ▶ externe inhuur van personeel (€ 1,0 miljoen, vorig jaar € 0,9 miljoen);
- ▶ licenties voor IT-applicaties (€ 1,0 miljoen, vorig jaar € 0,9 miljoen);
- ▶ inkoop van overige leveringen en diensten (€ 0,8 miljoen, vorig jaar € 0,6 miljoen).

De geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten zijn op de volgende pagina nader toegelicht.

Daarnaast merken wij op dat niet voor alle Europese aanbestedingen achteraf de gunning is gepubliceerd op TenderNed. Wij hebben het ontbreken van de publicatie van de gunning in overeenstemming met de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV aangemerkt als formele rechtmatigheidsfout. Deze fouten wegen daarmee niet mee in ons oordeel.

De geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten zijn voor € 1,8 miljoen (circa 65%) het gevolg van in voorgaande jaren (2021 en eerder) geconstateerde onrechtmatige contracten waarop ook in 2022 nog inkopen hebben plaatsgevonden. In verband met de aard en looptijd van deze contracten (voornamelijk IT), is het praktisch gezien veelal niet mogelijk hiervoor direct een nieuwe aanbesteding op te starten. Het resterende bedrag van € 1,0 miljoen betreft nieuwe financiële rechtmatigheidsfouten die bij de controle 2022 geconstateerd zijn.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Naleving van de Europese aanbestedingsregels (2/3)

### Belangrijkste observaties (vervolg)

Het college heeft het voornemen te analyseren in hoeverre de geconstateerde onrechtmatige contracten naar verwachting leiden tot financiële rechtmatigheidsfouten in de komende jaren, rekening houdend met de tijd die nodig is om betreffende inkopen Europees aan te besteden.

### Externe inhuur van personeel (€ 1,1 miljoen onrechtmatig)

Wij hebben geconstateerd dat voor diverse extern ingehuurde medewerkers de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten wordt overschreden. Van de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfout ziet een bedrag van € 0,3 miljoen toe op in voorgaande jaren (2021 en eerder) geconstateerde onrechtmatige contracten waarop ook in 2022 nog inkopen hebben plaatsgevonden. Het resterende bedrag heeft betrekking op een raamcontract die in 2019 is aanbesteed met een maximale contractwaarde. Deze maximale contractwaarde is in 2022 ruimschoots overschreden. Als gevolg van deze significante overschrijding had deze opdracht opnieuw Europees moeten worden aanbesteed. De overschrijding ten opzichte van de maximale contractwaarde is als financiële rechtmatigheidsfout aangemerkt.

### Licenties IT-applicaties (€ 1,0 miljoen onrechtmatig)

De geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten in deze categorie betreffen volledig in voorgaande jaren (2021 en eerder) geconstateerde onrechtmatige contracten waarop ook in 2022 nog inkopen hebben plaatsgevonden. Voor het grootste gedeelte van deze financiële rechtmatigheidsfouten (€ 0,6 miljoen) heeft betrekking op een raamcontract voor IT-licenties die in 2022 opnieuw is aanbesteed.

De overige fouten betreffen een tweetal onrechtmatige IT-contracten. Het is een bewuste keuze van de organisatie om deze IT-contracten niet gelijktijdig opnieuw aan te besteden. De implementatie van nieuwe IT-applicaties is een tijds- en arbeidsintensief proces. De organisatie heeft er daarom voor gekozen om deze implementatie gefaseerd te laten verlopen.

### Inkoop overige leveringen en diensten (€ 0,8 miljoen onrechtmatig)

Dit betreffen een vijftal contracten, waarvan drie reeds in eerdere jaren als onrechtmatig zijn aangemerkt (totaal inkopen 2022 € 0,5 miljoen). De resterende twee contracten zien toe op:

- ▶ Opdrachten voor levering van verkeersborden: deze opdrachten zijn ten onrechte niet Europees aanbesteed. De meerjarige opdrachtwaarde is groter dan de Europese aanbestedingsdrempel voor leveringen.
- ▶ Raamcontract inzake onderhoud verkeersregelinstallaties: de overeengekomen maximale contractwaarde is ruimschoots overschreden, waarna deze opdracht ten onrechte niet opnieuw Europees is aanbesteed.

### Conclusie

Wij hebben voor de onrechtmatige inkopen in ons overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen een financiële rechtmatigheidsfout van € 2,8 miljoen meegenomen. Deze bevinding heeft impact op ons oordeel betreffende de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022, daar de goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening 2022 van € 2,5 miljoen wordt overschreden.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Naleving van de Europese aanbestedingsregels (3/3)

### Onze observaties met betrekking tot de interne beheersing van het inkoop- en aanbestedingsproces

In onze boardletter (d.d. 14 december 2022) hebben wij gerapporteerd over de reeds in gang gezette herinrichting van het inkoop- en aanbestedingsproces. De geconstateerde rechtmatigheidsfouten onderstrepen het belang van de herinrichting en de vereiste procesverbeteringen.

In aanvulling op onze aanbevelingen uit de boardletter adviseren wij het college en de directie bij de verdere doorontwikkeling en implementatie het volgende:

- ▶ Wij adviseren om de ondersteunende inkooporganisatie verder te centraliseren. Op dit moment is de inkoopfunctie decentraal belegd in de organisatie. Wij adviseren om de ondersteunende inkooporganisatie meer centraal in de organisatie te positioneren en te borgen dat deze centrale inkooporganisatie verplicht betrokken wordt bij alle (grote) inkooptrajecten.
- ▶ Verbetering van het contractbeheer en -management. Wij constateren dat op contractniveau niet altijd inzichtelijk is wat de contractwaarde en omvang van de bestedingen is, hierdoor is het niet altijd duidelijk of de inkoop op deze (raam)contracten nog rechtmatig is. Met dit inzicht had de overschrijding van de maximale contractwaarde van een tweetal raamcontracten die in 2022 tot onrechtmatigheden hebben geleid, mogelijk voorkomen of eerder geïdentificeerd kunnen worden. De implementatie van een contractregister kan bijdragen aan een betere beheersing van contracten, waaronder de uitnutting. Wij hebben vernomen dat de organisatie hiervoor opties aan het afwegen is.

- ▶ Wij adviseren de diepgang van de (verbijzonderde) interne controle ten aanzien van de inkoop- en aanbestedingsrechtmatigheid aan te scherpen. De (verbijzonderde) interne controle heeft over het afgelopen jaar niet alle financiële rechtmatigheidsfouten geïdentificeerd. Dit heeft derhalve geleid tot aanvullende financiële rechtmatigheidsfouten vanuit onze controle, waardoor wij onze deelwaarneming meermaals hebben moeten uitbreiden. Wij adviseren om volgend jaar bij de selectie-methodiek en controleaanpak van de (verbijzonderde) interne controle specifiek rekening te houden met:

- ▶ controle op werkelijke inkooprealisatie ten opzichte van de maximale contractwaarde van raamcontracten;
- ▶ controle op basis van de crediteurmutaties, waarbij niet alleen op basis van het contractnummer wordt beoordeeld of inkoopfacturen tot dezelfde opdracht behoren. We hebben geconstateerd dat verschillende contractnummers tot eenzelfde opdracht behoren (bijvoorbeeld door verlengingen), terwijl deze niet als zodanig zijn behandeld in de (verbijzonderde) interne controle.
- ▶ Wij adviseren de organisatie om inzichtelijk te maken wat de verwachte financiële rechtmatigheidsfout voor de komende jaren is vanuit de contracten die onrechtmatig tot stand zijn gekomen. Deze analyse kan helpen om bewuste keuzes te maken omtrent de prioriteitstelling van het aanbesteden van de (onrechtmatige) contracten.

### Conclusie interne beheersing

Wij adviseren het college en de directie om de doorontwikkeling van het inkoop- en aanbestedingsproces actief te blijven volgen. Wij zullen vanuit onze natuurlijke adviesfunctie tevens in gesprek blijven met de organisatie en deze blijven voorzien van aanbevelingen voor verdere doorontwikkeling.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Geen oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten geconstateerd

### Kernpunt

In onze controle houden wij rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken en andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving kan uitoefenen. Er is sprake van onderbesteding op alle programma's. Dit verhoogt het risico op het doorschuiven van de voor het boekjaar door Provinciale Staten beschikbaar gestelde, maar door het college niet bestede budgetten naar het volgend boekjaar. In onze controleaanpak houden wij er rekening mee dat dit frauderisico in de eerste plaats tot uitdrukking zou komen in de juistheid van de overlopende passiva en de juistheid van de onderhoudsvoorzieningen.

### Onze aanpak

Wij hebben onder andere de volgende controlewerkzaamheden verricht, specifiek gericht op dit frauderisico:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij het directieteam, medewerkers van de afdeling concernzaken en medewerkers van de (verbijzonderde) interne controle met betrekking tot de opgenomen overlopende passiva en onderhoudsvoorzieningen.
- ▶ Evalueren van opzet en bestaan van het financieel afsluitproces en het subsidieproces, inclusief de hierin begrepen interne beheersmaatregelen rondom handmatige (memoriaal) boekingen in de financiële administratie.
- ▶ Wij hebben de juistheid van de overlopende passiva met verhoogde diepgang getoetst middels een uitgebreide deelwaarneming aan de hand van de onderliggende documentatie (facturen, contracten, bankafschriften, etc.) en hierbij specifiek gelet op de toerekening aan het juiste verslagjaar.
- ▶ Wij hebben vastgesteld of de opgenomen onderhoudsvoorzieningen voldoen aan de geldende spelregels van de notitie "Materiële vaste activa" van de Commissie BBV.

- ▶ Wij hebben de gehanteerde veronderstellingen bij de bepaling van de onderhoudsvoorzieningen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang. Daarbij hebben wij ons met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen. Hiertoe hebben wij onder andere een retrospectieve beoordeling uitgevoerd op de aannames en veronderstellingen in voorgaand boekjaar.
- ▶ Wij hebben data-analyse toegepast om (handmatige) boekingen in de financiële administratie met een verhoogd risico te signaleren op basis van vooraf vastgestelde risicocriteria. De geselecteerde (handmatige) boekingen hebben wij vervolgens in detail gecontroleerd aan de hand van de onderliggende documentatie.

### Belangrijkste observaties

- ▶ Wij constateren dat het aantal door de ambtelijke organisatie gemaakte handmatige boekingen in de jaarafsluiting relatief hoog is in vergelijking met andere maanden. Dit is onder andere het gevolg van de interne systematiek van provincie Flevoland, waarbij mutaties in de reserves en voorzieningen enkel in het kader van de jaarafsluiting worden geboekt.
- ▶ Wij hebben geen indicaties verkregen voor bijzondere of ongebruikelijke boekingen of oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten.

### Conclusie

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van Gedeputeerde Staten met als doel het jaarrekeningresultaat oneigenlijk te beïnvloeden of niet bestede budgetten door te schuiven naar volgend jaar.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording

### Kernpunt

Op basis van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt daarnaast een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor de bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de bezoldigingsmaxima van topfunctionarissen overschrijden.

Gegeven de complexiteit van deze wetgeving in combinatie met de (wettelijk bepaalde) lage controletolerantie voor de accountant bestaat een verhoogd risico dat de WNT over 2022 niet is nageleefd en/of de toelichting op de WNT niet voldoet aan de gestelde vereisten.

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de WNT over 2022 is nageleefd en dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers inzake de totstandkoming van de WNT-verantwoording.
- ▶ Aansluiten van de WNT-verantwoording in de jaarrekening met onderliggende bescheiden uit de salarisadministratie en financiële administratie. Vaststellen of de bedragen in de WNT-verantwoording tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de WNT.
- ▶ Analyse van de volledigheid van functionarissen die verantwoord dienen te worden in het kader van de WNT.
- ▶ Analyse volledigheid van de in de verantwoording opgenomen looncomponenten en vergoedingen, zowel vanuit de salaris- als de financiële administratie.

### Belangrijkste observaties:

In overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving kwalificeren de secretaris en de griffier van de provincie als leidinggevende topfunctionaris. De bezoldiging van zowel de secretaris als de griffier blijft binnen het voor de provincie algemeen geldende bezoldigingsmaximum.

### Anticumulatiebepaling

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen. Evenals vorig jaar hebben wij in onze controleverklaring deze aangelegenheid benadrukt middels een paragraaf ter benadrukking van overige aangelegenheden.

### Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat provincie Flevoland over 2022 de WNT heeft nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Juiste en volledige toerekening van de subsidielasten aan het boekjaar

### Kernpunt

Subsidielasten uit hoofde van verstrekte meerjarige projectsubsidies groter dan het door PS vastgestelde drempelbedrag dienen met ingang van boekjaar 2021 naar rato van de begrote voortgang van het project van de subsidieontvanger als last aan het boekjaar te worden toegerekend. Dit subsidiestelsel draagt bij aan een betere vergelijkbaarheid van lastneming uit hoofde van meerjarige projectsubsidies tussen de provincies.

Het stelsel vereist dat de organisatie als onderdeel van het reguliere subsidieproces de voortgang van deze meerjarige projectsubsidies tussentijds monitort. Indien uit tussentijdse monitoring van het subsidieproject blijkt dat de werkelijke voortgang significant afwijkt van de begrote voortgang, dient hiervoor een correctie in de lastneming plaats te vinden alsook een aangepaste toekenningsbeschikking opgemaakt te worden.

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de subsidielasten en -verplichtingen over 2022 juist en volledig zijn verantwoord:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers.
- ▶ Kennisgenomen van de uitkomsten van de door de organisatie en VIC uitgevoerde werkzaamheden ten aanzien van de subsidielasten.
- ▶ Cijferanalyses op de subsidielasten en -verplichtingen.
- ▶ Detailcontroles op de verantwoorde subsidielasten en het nog te betalen deel om vast te stellen of deze rechtmatig zijn verstrekt en in overeenstemming met de grondslagen voor lastneming van subsidies van de provincie Flevoland op de juiste wijze zijn toegerekend aan het boekjaar 2022.
- ▶ Analyse van de volledigheid van subsidievaststellingen en de mogelijk daaruit voortkomende afwikkelingsverschillen, om vast te stellen dat de subsidievaststellingen in het juiste boekjaar zijn verantwoord.

### Belangrijkste observaties:

- ▶ De subsidielasten zijn in de definitieve jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de financiële verordening van de provincie Flevoland verantwoord.
- ▶ In de concept-jaarrekening was een last ter hoogte van € 750.000 verantwoord welke toeziet op een verstrekte bijdrage voor de verbreding van de N50. Dit project is echter nog niet gestart, waarmee deze nog niet als last in de jaarrekening verantwoord mag worden. Wij hebben hiervoor een correctie voorgesteld, die juist is aangepast in de definitieve jaarrekening.
- ▶ De commissie BBV heeft geadviseerd om voor de toegekende subsidies, waarvoor de lasten nog niet volledig zijn verantwoord op basis van de begrote voortgang, een reserve te vormen. Provincie Flevoland heeft in overeenstemming met de financiële verordening en de geldende Nota reserves en voorzieningen deze bedragen deels opgenomen in de reserves en deels toegelicht onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen. Deze verwerkingswijze is toegestaan op basis van het BBV.
- ▶ De RVO is een belangrijke uitvoeringsorganisatie van de provincie. Wij constateren dat de informatieverschaffing vanuit de RVO niet volledig aansluit op het (nieuwe) stelsel van lastneming van subsidies van uw provincie. Uw organisatie is hierover in overleg met de RVO. Wij adviseren om gezamenlijk met de andere provincies (in IPO-verband) in overleg te blijven met de RVO om de verantwoordingsinformatie van de RVO beter te laten aansluiten op de door de provincie benodigde informatie om de verstrekte subsidies conform het BBV en de financiële verordening te verantwoorden in de jaarrekening.

### Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de subsidielasten over 2022 in de definitieve jaarrekening juist, volledig en rechtmatig zijn verantwoord. Daarnaast zijn de niet uit de balans blijken verplichtingen in alle van belang zijnde materiële aspecten juist en volledig verantwoord.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage

### Kernpunt

De provincie Flevoland dient middels de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2022 verantwoording af te leggen over 28 specifieke uitkeringen (2021: 18). Iedere specifieke uitkering heeft eigen kenmerken en specifieke voorwaarden en vereisten. Als gevolg hiervan hebben wij een verhoogd risico ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage onderkend.

### Onze aanpak

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Wij hebben per specifieke uitkering onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de financiële verantwoording in de SiSa-bijlage juist, volledig en rechtmatig is:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers van de financiële en specifieke afdelingen.
- ▶ Kennisnemen van de specifieke regeling, projectplannen en beschikkingen.
- ▶ Vaststellen of de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage aansluiten met de financiële administratie.
- ▶ Detailcontrole van de verantwoorde bestedingen op basis van onderliggende documentatie en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

### Belangrijkste observaties:

- ▶ In de managementletter van december 2022 hebben wij de organisatie geadviseerd om het proces van totstandkoming van de SiSa-bijlage verder te ontwikkelen en volledig in lijn te brengen met de vereisten op basis van de ministeriële regelingen.
- ▶ Op basis van onze jaareindewerkzaamheden constateren wij dat de organisatie wederom een goede stap heeft gezet in deze doorontwikkeling. Per regeling is een dossier gevormd waarin de te verantwoorden bedragen en indicatoren (inclusief een risicoanalyse) zijn uitgewerkt en onderbouwd.
- ▶ Wij adviseren deze dossiers per regeling het komende jaar verder door te ontwikkelen en hier ook tussentijds op te monitoren. Dit helpt ook om beter inzicht in de tussentijdse realisatie van de ontvangen specifieke uitkeringen te verkrijgen. Op basis hiervan kunnen dan ook – indien noodzakelijk – tussentijds begrotingswijzigingen doorgevoerd worden.

### Conclusie

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkering geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In de bijlage van dit verslag zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. De provincie kan deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF)

### Kernpunt

Provincie Flevoland heeft ultimo 2022 voor € 8,5 miljoen (2021: € 8,5 miljoen) aan langlopende leningen verstrekt aan stichting DE-on (EEF), die hiermee duurzame energieprojecten financiert. Dit betreffen relatief risicovolle leningen, die niet door marktpartijen worden verstrekt.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft beoordeeld of de marktwaarde van de verstrekte leningen ultimo 2022 lager is dan de nominale waarde van de leningen. Op basis hiervan heeft het college ultimo 2022 een voorziening gevormd van € 0,9 miljoen (2021: € 0,9 miljoen).

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om de juiste waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on vast te stellen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers, waaronder financieel medewerkers van de provincie alsmede de directie van Stichting DE-on. Hierbij hebben wij ook specifieke, meer risicovolle door Stichting DE-on verstrekte leningen besproken.
- ▶ Beoordeling van de leningsovereenkomsten.
- ▶ Beoordeling van de behaalde financiële resultaten door Stichting DE-on.
- ▶ Beoordeling van de financiële prognoses, toekomstige kasstroomprognoses alsmede de leningenportefeuille van Stichting DE-on.

### Belangrijkste observaties

- ▶ Het college heeft de financiële resultaten, leningenportefeuille en begroting 2023 e.v. van Stichting DE-on geanalyseerd. Op basis hiervan heeft het college een inschatting gemaakt van de marktwaarde van de door provincie Flevoland verstrekte leningen. Het college schat in dat de marktwaarde van de verstrekte leningen € 7,6 miljoen bedraagt en heeft een voorziening gevormd voor het verschil tussen de omvang van de verstrekte leningen en de marktwaarde. Voor dit bedrag van € 7,6 miljoen is een oormerk opgenomen in de brede bestemmingsreserve.
- ▶ Ultimo 2022 is sprake van een door DE-on verstrekte lening ter hoogte van € 2,0 miljoen, waarop een hoger waarderingsrisico van toepassing is. Het project waaraan deze lening is verstrekt is geconfronteerd met fors lagere opbrengsten dan voorzien in de oorspronkelijke business case. De initiatiefnemers zijn voornemens aanvullende investeringen te doen. Indien deze succesvol zijn, nemen de opbrengsten naar verwachting toe tot het niveau van de oorspronkelijke business case. Het college heeft ingeschat dat dit het meest waarschijnlijke scenario is.
- ▶ Indien de investeringen desondanks geen doorgang vinden of onsuccesvol blijken te zijn, kan de verstrekte financiering door DE-on niet volledig worden terugbetaald voor naar schatting een bedrag van € 1,2 miljoen. Omdat DE-on volledig gefinancierd is door provincie Flevoland, zou dit scenario ook leiden tot een afwaardering van de door provincie Flevoland verstrekte leningen aan DE-on voor hetzelfde bedrag. Provincie Flevoland heeft de onzekerheden die samenhangen met de waardering van deze lening adequaat toegelicht in de jaarrekening.

### Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de verstrekte leningen aan Stichting DE-on ultimo 2022 juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening. Wij kunnen ons vinden in de door het college gemaakte inschattingen. Wij hebben vastgesteld dat de onzekerheden die het gevolg zijn van de risicovolle projectfinanciering en daarmee inherent leiden tot een hoger risico voor de terugbetaling van de lening door Stichting DE-on aan de provincie, adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Verantwoording project Roggebot (1/2)

### Kernpunt

Provincie Flevoland werkt samen met het Rijk en provincie Overijssel aan de vernieuwing van de N307 Roggebot-Kampen. Dit project betreft de realisatie van een nieuwe brug en de vernieuwing van de N307, zowel in Overijssel als in Flevoland.

Provincie Flevoland is penvoerder van dit omvangrijke project met een budget van initieel € 98,2 miljoen. De werkelijke uitgaven zijn hoger als gevolg van scope uitbreidingen en contractueel overeengekomen indexaties. De investeringen in de brug, inclusief het verwijderen van de oude sluis, komen ten laste van het Rijk. Hiervoor heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld en voorgefinancierd middels een doeluitkering (SiSa E29). De investeringen in de wegen komen ten laste van de provincies Overijssel en Flevoland.

Het project bevindt zich sinds 2021 in de realisatiefase. Doordat provincie Flevoland penvoerder is van het project, worden alle investeringen en daarmee samenhangende posten (waaronder de financiering) in de jaarrekening van uw provincie opgenomen. Over de bijdrage van het Rijk aan de realisatie van de nieuwe brug wordt verantwoording afgelegd in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening.

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de met project Roggebot samenhangende baten en lasten en balansposities juist en volledig zijn verantwoord in de jaarrekening 2022:

- ▶ Beoordeling van de governance en inrichting van de (project)organisatie Roggebot, inclusief een projectbezoek.
- ▶ Beoordeling van de relevante contracten.
- ▶ Interviews met projectverantwoordelijken.

- ▶ Detailcontroles ten aanzien van de investeringen.
- ▶ Detailcontroles inzake de verdeling van investeringen tussen de beschikbaar gestelde kredieten door het Rijk en de provincies Overijssel en Flevoland.
- ▶ Controle van de verantwoordingsinformatie over de ontvangen specifieke uitkering van het Rijk voor het project Roggebot in de SiSa-bijlage.
- ▶ Controle van de balansposities die samenhangen met project Roggebot, onder andere onder de overlopende activa en passiva.

### Belangrijkste observaties

- ▶ Wij constateren dat de projectorganisatie gedegen is ingericht. Wij hebben geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de interne beheersing van project Roggebot geconstateerd.
- ▶ In het jaar 2022 is voor in totaal € 34,5 miljoen geïnvesteerd ten aanzien van het project Roggebot. Hiervan is € 28,4 miljoen ten laste van de kredieten van het Rijk en de provincie Overijssel gebracht. Op basis van onze uitgevoerde detailcontroles hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van de juistheid van de in 2022 verantwoorde investeringen.
- ▶ Wij constateren dat de contractueel overeengekomen indexaties met de aannemer op juiste wijze worden toegerekend aan de kredieten van de verschillende contractspartners. In het kader van de jaarafsluiting worden hiervoor schattingen opgenomen, voor zover de werkelijke indexcijfers nog niet bekend zijn. Naar aanleiding van onze controle zijn deze schattingen tijdens het controleproces zoveel mogelijk aangepast op basis van de geactualiseerde indexcijfers. Dit heeft geleid tot een aanpassing in de toerekening aan de kredieten van € 0,5 miljoen. Wij hebben vastgesteld dat deze juist en volledig is verwerkt in de definitieve jaarrekening alsmede in de SiSa-bijlage.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Verantwoording project Roggebot (2/2)

### Belangrijkste observaties (vervolg)

- ▶ Als gevolg van onvoorziene marktomstandigheden en scope wijzigingen binnen het project zijn de verwachte totale uitgaven hoger dan vooraf ingeschat. Dit is met name het gevolg van contractueel overeengekomen indexaties door hogere grondstofprijzen ten opzichte van het afsluiten van het oorspronkelijke contract (ingeschat op € 10 miljoen voor gehele project) en scope wijzigingen, onvoorziene marktomstandigheden en afkoop van risico's (€ 9 miljoen). Deze uitgaven worden naar rato ten laste van de door de contractpartners beschikbaar gestelde kredieten gebracht. Wij hebben vastgesteld dat deze uitgaven rechtmatig tot stand zijn gekomen, waarbij ook de Europese aanbestedingsrichtlijnen in acht zijn genomen.

### Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de met project Roggebot samenhangende baten en lasten alsmede balansposities in de definitieve jaarrekening 2022 (inclusief de SiSa-bijlage) juist en volledig zijn verantwoord.

## Activering voorbereidingskosten Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF)

### Kernpunt

Provincie Flevoland is voornemens om in Noordelijk Flevoland een nieuwe maritieme servicehaven te realiseren. Deze ontwikkeling is in december 2019 vertraagd door de vernietiging van het inpassingsplan. De Raad van State heeft in september 2022 de bezwaren op het inpassingsplan ongegrond verklaard, waarmee het inpassingsplan onherroepelijk is geworden. De provincie kan nu verder met het project en is voornemens om in 2023 het aanbestedingsproces op te starten.

### Belangrijkste observaties

De organisatie heeft ook in 2022 diverse voorbereidingskosten gemaakt ten aanzien van dit project. Voorbereidingskosten dienen op grond van de geldende verslaggevingsregels geactiveerd te worden wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen toekomen aan de provincie. Dit is het geval wanneer het vaststaat dat het project doorgang gaat vinden.

De voorbereidingskosten voor de realisatie van MSNF zijn in 2022 ten laste van de exploitatie gebracht. De provincie stelt dat de voorbereidingskosten op basis van de huidige stand van zaken nog niet geactiveerd kunnen worden. Onderbouwing hiervoor is dat Provinciale Staten eerder een krediet hebben toegezegd voor de realisatie van de MSNF, maar dat deze op basis van huidige marktomstandigheden niet meer toereikend is. Een toereikend krediet is een vereiste om de uiteindelijke realisatie van dit project in gang te kunnen zetten.

### Conclusie

De voorbereidingskosten voor de realisatie van MSNF zijn in 2022 ten laste van de exploitatie gebracht. Wij kunnen ons verenigen in dit standpunt en de verwerking in de jaarrekening 2022. Wij adviseren het college om de verwerkingswijze van voorbereidingskosten te blijven monitoren.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Waardering Flevokust Haven

### Kernpunt

Flevokust Haven is in de jaarrekening 2022 in lijn met voorgaande jaren verantwoord als een investering in materiële vaste activa met economisch nut. In overeenstemming met het BBV (artikel 65 lid 1) heeft het college getoetst of de marktwaarde van Flevokust Haven lager is dan de boekwaarde. Ten behoeve van bepaling van de marktwaarde heeft het college een externe specialist (taxateur) ingeschakeld.

In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor het verschil tussen de vervaardigingsprijs minus cumulatieve afschrijvingen (€ 14,8 miljoen) en de inschatting van de marktwaarde. Deze voorziening bedraagt ultimo 2022 € 7,2 miljoen (2021: € 7,4 miljoen).

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat Flevokust Haven juist is gewaardeerd in de jaarrekening 2022:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers.
- ▶ Inspectie van het taxatierapport van Flevokust Haven.
- ▶ Beoordeling van de aanvaardbaarheid van de aannames, inschattingen en parameters die ten grondslag liggen aan de taxatiewaarde.
- ▶ Beoordeling van competenties, capaciteiten en objectiviteit van de door het college ingeschakelde taxateur.
- ▶ Controle van de in de jaarrekening opgenomen voorziening op basis van het onderliggende taxatierapport.

### Belangrijkste observaties:

- ▶ Het college van Gedeputeerde Staten heeft de marktwaarde van Flevokust Haven ultimo 2022 ingeschat op € 7,6 miljoen. Voor deze inschatting is gebruik gemaakt van een taxatierapport uit 2021 met een meerjarige doorkijk. Het college heeft vastgesteld dat de uitgangspunten uit deze taxatie nog actueel zijn naar de stand per heden.
- ▶ De ingeschatte marktwaarde ultimo 2022 is in lijn met de schatting van de marktwaarde per ultimo 2022 (€ 7,6 miljoen).
- ▶ Het materieel vast actief Flevokust Haven wordt in lijn met het BBV en de financiële verordening lineair afgeschreven in 40 jaar. Als gevolg van de jaarlijkse afschrijvingslast neemt de bruto boekwaarde af. Doordat er sprake is van een voorziening voor het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde, is de voorziening in 2022 voor hetzelfde bedrag afgenomen als de afschrijvingslast.
- ▶ Wij kunnen instemmen met de inschattingen, aannames en parameters die ten grondslag liggen aan de ingeschatte marktwaarde van Flevokust Haven.

### Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat Flevokust Haven in de jaarrekening 2022 juist is gewaardeerd.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Onderbouwing en interne beheersing ten aanzien van materiële vaste activa

### Kernpunt

Het afgelopen jaar is door provincie Flevoland voor € 104,5 miljoen (2021: € 77,1 miljoen) geïnvesteerd in materiële vaste activa. Dit investeringsniveau is hoog in vergelijking met andere provincies van vergelijkbare omvang. Het is de verwachting dat ook in de komende jaren sprake is van omvangrijke investeringen, bijvoorbeeld voor project Roggebot. De post materiële vaste activa is daarmee een belangrijke post in de jaarrekening van de provincie.

### Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot het bestaan en de waardering van de materiële vaste activa en de juistheid van de afschrijvingslasten:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers.
- ▶ Controle van investeringen, desinvesteringen en bijdragen derden op basis van onderliggende documentatie, zoals contracten, facturen, termijnstaten en bankafschriften.
- ▶ Controle van de correctie van de (meerjarige) onderhoudskosten op basis van verdeelsleutels. De verdeelsleutels hebben wij gecontroleerd op basis van projectplannen en bestekken uit het inkoop- en aanbestedingsproces.
- ▶ Beoordeling van de onderhoudskosten, ter controle op de volledigheid van de investeringen. Hierbij hebben wij de activeringsdrempel uit de financiële verordening in ogenschouw genomen.
- ▶ Herberekening van afschrijvingslasten, op basis van economische levensduur en (analyse van) de (historische) aanschafwaarde.
- ▶ Beoordeling van de waardering van de materiële vaste activa met een economisch nut.

### Belangrijkste observaties

De controle van de materiële vaste activa was net als voorgaande controles een intensief proces. Dit was onder andere het gevolg van het volgende:

- ▶ De provincie beschikt niet over een activamodule en/of projectenadministratie. Er wordt veelvuldig gebruikt gemaakt van extracomptabele overzichten, handmatige formules en berekeningen om te zorgen dat de materiële vaste activa juist worden verantwoord in de jaarrekening. De provincie is voornemens om een projectadministratie te implementeren in het nieuwe financiële pakket, welke naar verwachting vanaf 1 januari 2024 in gebruik wordt genomen.
- ▶ Meerjarige onderhoudskosten ten aanzien van infrastructuur worden gedurende het jaar verantwoord als onderdeel van de materiële vaste activa en in de jaarafsluiting gecorrigeerd als onttrekking aan de onderhoudsvoorziening. De berekening van deze correctie is gebaseerd op verdeelsleutels, welke op kredietniveau zijn bepaald door het college. Ter onderbouwing van de verdeelsleutels hebben wij omvangrijke extracomptabele overzichten en manueel ingevoerde formules ontvangen. Deze overzichten en manueel ingevoerde formules zijn foutgevoelig en maakt het interne proces en onze controle intensief en complex. Eventuele onjuiste verdeelsleutels kunnen impact hebben op de (waardering van de) materiële vaste activa en de onderhoudsvoorzieningen.

### Conclusie

Hoewel wij op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden geen controleverschillen hebben geconstateerd, bestaat gegeven bovenstaande bevindingen omtrent de interne beheersing van de materiële vaste activa wel een verhoogd risico op fouten in de jaarrekening. Wij adviseren het college en de directie om deze aandachtspunten mee te nemen bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Observaties financieel afsluitproces

### Kernpunt

Het controleproces was intensief van aard. Vanuit het controleproces hebben wij de volgende algemene observaties:

- ▶ Het aantal nagekomen boekingen tijdens de controle is omvangrijk. Het resultaat jaarrekening (voor mutaties reserves) is tijdens het controleproces als gevolg van nagekomen boekingen gewijzigd met ruim € 5 miljoen. Dit is grotendeels het gevolg van nagekomen boekingen met betrekking tot de reserves.
- ▶ Juiste afgrenzing van lasten en inkopen. Op basis van onze uitgevoerde voortgezette controle hebben wij een groot aantal bevindingen geconstateerd voor een totaalbedrag van € 0,2 miljoen. Deze zijn het gevolg van in 2023 ontvangen inkoopfacturen, welke toezien op het boekjaar 2022 en waarvoor in de (concept) jaarrekening geen verplichting was verantwoord. Als gevolg hiervan hebben wij onze selectie meermaals moeten uitbreiden.

Wij constateren dat uw organisatie druk is met diverse op handen zijnde in- en externe ontwikkelingen, bijvoorbeeld de toename van het aantal SiSa-regelingen en de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van natuur. Deze vereisen extra aandacht van de organisatie. Dit heeft impact op de kwaliteit en tijdigheid van het financieel afsluitproces. Wij vragen van het college voldoende aandacht voor de kwaliteit en capaciteit van uw financiële functie.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Berichtgeving omtrent opkoopregeling stikstof

### Kernpunt

Als gebiedsregisseur heeft de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid en rol in het oplossen van de stikstofproblematiek in de regio. Vanuit deze regierol treedt hierbij proactief op als zijnde een vertegenwoordiger en gesprekspartner van onder andere het Rijk, gemeenten, boeren en andere belanghebbenden.

Provincie Flevoland is het afgelopen jaar (negatief) in de publiciteit gekomen ten aanzien van dit dossier. Op grond van de Wet open overheid (Woo) heeft de media berichten van provincie Flevoland ontvangen, die - naar mening van de provincie - niet altijd feitelijk en in de juiste context zijn geïnterpreteerd. Deze berichtgeving is in de media hierop (deels) gerectificeerd, die in de media echter minder groot zijn uitgelicht.

Wij hebben uitgebreid met de provincie gesproken over deze casus en daarbij specifiek aandacht besteed aan mogelijke niet-naleving van wet- en regelgeving. De provincie is van mening dat het geen wet- of regelgeving heeft overtreden. Tevens is de provincie van mening dat de gehanteerde handelwijze niet in strijd is met de ambtelijke gedragscodes inzake integriteit.

### Conclusie

Op basis van onze werkzaamheden en vanuit onze rol hebben wij geen indicaties om te twijfelen aan de integriteit van de ambtelijke organisatie, de directie en het college. Wij hebben tevens geen niet-naleving van wet- en regelgeving vastgesteld.

## Activering stikstofrechten

### Kernpunt

Het afgelopen jaar heeft provincie Flevoland stikstofrechten opgekocht. Onderzocht wordt of deze rechten ingezet kunnen worden voor de realisatie van de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF). De verkrijgingsprijs van de stikstofrechten is ten laste van de exploitatie geboekt.

Het college is van mening dat de stikstofrechten waarde vertegenwoordigen, maar dat deze niet (breed) verhandelbaar zijn. Aangekochte stikstofrechten dienen te worden ingezet in hetzelfde gebied als waar deze zijn verkregen. De stikstofrechten zijn aangekocht ten behoeve van de realisatie van MSNF, waarvan de voorbereidingskosten nog niet worden geactiveerd (zie hiervoor ook de toelichting op [pagina 17](#) van dit verslag). Op grond hiervan is de keuze gemaakt om de verkrijgingsprijs van de verkregen stikstofrechten eveneens ten laste van de exploitatie te brengen.

Het BBV voorziet niet in een duidelijk standpunt omtrent het al dan niet waarderen van dergelijke rechten. In algemene zin is opgenomen dat activa geactiveerd moet worden indien het leidt tot economische voordelen voor de provincie. Vergelijkbare verslaggevingsstandaarden voor ondernemingen (bijvoorbeeld: RJ 274) voorzien wel in specifieke standaarden inzake de verwerking van aangekochte emissierechten. Op basis van deze standaard dienen emissierechten initieel te worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij gebruik dienen de geactiveerde emissierechten vervolgens te worden afgewaardeerd.

### Conclusie

Wij kunnen instemmen met de verwerkingswijze van de aangekochte stikstofrechten in de jaarrekening 2022. Wij adviseren het college om de verwerkingswijze van aangekochte (stikstof)rechten te blijven monitoren en daarbij per casus te evalueren of de aangekochte rechten geactiveerd moeten worden.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

**Kernpunten uit de controle**

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Pilot rechtmatigheidsverantwoording

### Invoering rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023

Vanaf de jaarrekening 2023 moeten provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarstukken.

Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Om een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven over de naleving van de relevante wet- en regelgeving, dient het college te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en -controle. Dit systeem dient ook te waarborgen dat een overzicht kan worden opgesteld van de afwijkingen van rechtmatigheid.

### Pilotjaar

Uw organisatie heeft het jaar 2022 gebruikt als definitieve proef voor de rechtmatigheidsverantwoording. Deze proef heeft als doel het zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Inhoudelijk bestaat de pilot met name uit het uitvoeren van diverse interne controles om de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

### Onze observaties

Wij constateren dat de organisatie zich positief heeft ontwikkeld in de doorgroei naar de rechtmatigheidsverantwoording. Voor een volledige en juiste onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording dient de organisatie nog vervolgstappen te zetten, met name ten aanzien van de controle van de inkoop- en aanbestedingsrechtmatigheid.

Als onderdeel van onze controleaanpak maken wij zoveel mogelijk gebruik van de interne (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Hierdoor wordt uw organisatie slechts éénmaal belast met vragen ten aanzien van de controle. Ook in de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de (verbijzonderde) interne controle. Deze controlewerkzaamheden waren grotendeels afgerond alvorens onze controle is gestart.

Op basis van onze uitgevoerde detailcontroles hebben wij – uitgezonderd de interne controle op de inkoop- en aanbestedingsrechtmatigheid – in beperkte mate aanvullende bevindingen geconstateerd ten opzichte van de door de organisatie uitgevoerde verbijzonderde interne controles. Vanuit de controle van de inkoop- en aanbestedingsrechtmatigheid hebben wij aanvullende financiële rechtmatigheidsfouten geconstateerd, die niet door de (verbijzonderde) interne controle zijn geïdentificeerd. Voor nadere toelichting van deze fouten verwijzen we naar [pagina 8, 9 en 10](#) van dit verslag. De leerpunten uit de evaluatie van de controleaanpak en geïdentificeerde fouten worden volgend jaar meegenomen in de controleaanpak van de (verbijzonderde) interne controle.

Daarnaast constateren wij dat de kwaliteit en diepgang van de vastlegging van detailcontroles verbeterd kan worden. Betere vastlegging kan ook in de toekomst helpen om meer efficiënt de controles uit te kunnen voeren, daarbij gebruik makend van eerder uitgevoerde controlewerkzaamheden.

### Conclusie

Wij concluderen dat de organisatie zich positief heeft ontwikkeld in de doorgroei naar de rechtmatigheidsverantwoording. Voor een volledige en juiste onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording dient de organisatie nog vervolgstappen te zetten, met name ten aanzien van de controle van de inkoop- en aanbestedingsrechtmatigheid.

## INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

**Uw jaarverslag**

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

### Uw jaarverslag en onze observaties



#### Informatiewaarde

Uw jaarverslag bestaat uit de programma-verantwoording, de paragrafen en overige informatie. De informatiewaarde en leesbaarheid van uw jaarverslag is goed.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de provincie bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast is in het jaarverslag de verwachte gang van zaken opgenomen.



#### Kwaliteit paragrafen

Uw jaarverslag bevat alle paragrafen die op basis van het BBV verplicht zijn gesteld. De opgenomen paragrafen voldoen aan de vereisten op basis van het BBV en bieden veel informatie. De informatie is gestructureerd en overzichtelijk opgenomen in het jaarverslag. Wij beoordelen de kwaliteit van uw paragrafen als goed.



#### Jaarverslag voldoet aan het BBV

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Op grond van een wijziging in het BBV bestaat vanaf de jaarrekening 2022 de verplichting om een paragraaf Wet open overheid (Woo) in het jaarverslag op te nemen. Wij hebben vastgesteld dat deze conform de vereisten is opgenomen. Dit was nog niet bekend bij het opstellen van de begroting 2022, waardoor deze paragraaf daar nog niet in was opgenomen.



#### Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat op basis van de verkregen kennis bij de jaarrekeningcontrole.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

**Interne beheersing**

**IT omgeving**

Rechtmatigheidsbeheer

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Onze visie op uw interne beheersing

Wij hebben inzicht verkregen in de opzet van de interne beheersomgeving, voor zover relevant voor onze opdracht. Wij hebben in het kader hiervan een nadruk gelegd op de rol van informatietechnologie (IT) en het gebruik ervan door uw organisatie. Het gebruik van IT is van invloed op de manier waarop de informatie die relevant is voor de jaarrekening wordt ingevoerd, verwerkt, onderhouden en gerapporteerd.

Wij hebben dit inzicht gebruikt voor het uitvoeren van een effectieve controle. Wij hebben hierbij de opzet en het bestaan van de IT beoordeeld en op basis daarvan onze algemene auditstrategie, risicobeoordelingen en de opzet van onze controlewerkzaamheden bepaald.

Wij hebben een volledig gegevensgerichte controleaanpak toegepast. Dit betekent dat wij de werking van de (belangrijkste) interne beheersmaatregelen niet hebben getoetst. In onze boardletter 2022, uitgebracht in december 2022, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2022 opgenomen. Over het algemeen constateren wij dat provincie Flevoland onze aanbevelingen en bevindingen voortvarend oppakt.

De directie en het college spreken de ambitie uit om zich door te blijven ontwikkelen ten aanzien van een effectieve IT-beheersomgeving.

## Ons beeld van de IT omgeving

### Geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze controle hebben wij niet primair gericht op het afgeven van een oordeel op de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde dataverwerking (of onderdelen daarvan).

De jaarrekeningcontrolewerkzaamheden hebben ten aanzien van de systemen binnen de reikwijdte van onze controle geen tekortkomingen geïdentificeerd ten aanzien van de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde gegevensverwerking, uitgezonderd de bevindingen zoals opgenomen in onze boardletter van december 2022.

### Herziening controlestandaard 315

In onze boardletter 2022 hebben wij u geïnformeerd over de aanscherping van controlestandaard 315. De aanscherping van deze controlestandaard heeft tot gevolg dat wij meer en diepgaandere werkzaamheden verrichten ten aanzien van de (beheersing van de) IT-omgeving. Onze werkzaamheden zien met name toe op de controle van opzet en bestaan van relevante beheersmaatregelen van de IT-processen “manage change”, “manage access” en “manage operations”. Deze werkzaamheden hebben wij uitgevoerd voor de voor de jaarrekening relevante IT-applicaties, zijnde Unit4Financials (financiële administratie), YouForce en HR-core (personeels- en salarisadministratie), BNG en Caceis (bankapplicaties) en LIAS (begrotingsadministratie). Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat de beheersmaatregelen omtrent deze IT-processen niet volledig effectief zijn geïmplementeerd en/of werken. Wij hebben het management in detail geïnformeerd over onze bevindingen en aanbevelingen.

Vanwege de scherpe vereisten is bij veel van onze controlecliënten sprake van bevindingen in de opzet, bestaan en/of werking van de IT-beheersomgeving. Wij hanteren daarmee in veel gevallen een volledig gegevensgerichte controleaanpak en steunen daarbij niet op de interne IT-beheersomgeving.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

**Interne beheersing**

IT omgeving

**Rechtmatigheidsbeheer**

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Controleaanpak rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2022 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2022 aan provincie Flevoland. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ de totstandkoming van het normenkader en toetsingskader van de provincie;
- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

### Realisatie lasten ten opzichte van gewijzigde begroting

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de Provinciale Staten geautoriseerde begroting. Wij constateren geen onrechtmatige overschrijdingen op programmaniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

### Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde kredieten. Er zijn geen onrechtmatige kredietoverschrijdingen geconstateerd.

### Mutaties reserves

Voor het overzicht en toelichting op de stortingen en onttrekkingen aan de reserves verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022. Wij hebben vastgesteld dat de stortingen en onttrekkingen aan de reserves rechtmatig hebben plaatsgevonden.

### Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van Provinciale Staten is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Provincie Staten autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan Provinciale Staten. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het college van Gedeputeerde Staten ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan Provinciale Staten, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

**Interne beheersing**

IT omgeving

**Rechtmatigheidsbeheer**

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

## Controleaanpak rechtmatigheid (vervolg)

### Begrotingscriterium (vervolg)

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan Provinciale Staten, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door Provinciale Staten geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door Provinciale Staten worden geautoriseerd.

### Bevindingen ten aanzien van het voorwaarden criterium

Ten aanzien van het voorwaarden criterium hebben wij in onze controle geen bevindingen die meewegen in ons oordeel ten aanzien van getrouwheid en/of rechtmatigheid.

### Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw provincie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

### Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant.

De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing van het jaarverslag. Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij provincie Flevoland betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

**Fraude**

Continuïteit

Bijlagen

## Fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving



### Frauderisico's en bevindingen

Voor een beschrijving van de door ons geïdentificeerde frauderisico's, de in respons daarop uitgevoerde werkzaamheden en onze bevindingen verwijzen wij naar de sectie Onze kernpunten uit de controle. Het door ons geïdentificeerde frauderisico betreft mogelijke oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten, zoals beschreven op [pagina 11](#) van dit verslag.



### Signalen en aanwijzingen

Vanuit onze controlewerkzaamheden en besprekingen zijn ons geen signalen voor fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving (met significante impact) bekend geworden.



### Frauderisicobeheersing

Wij hebben vastgesteld dat de organisatie een brede frauderisicoanalyse heeft opgesteld. Deze bevindt zich momenteel in de conceptfase en wordt op korte termijn vastgesteld door het college en gedeeld met Provinciale Staten. Het opstellen van de frauderisicoanalyse is belangrijke stap in het verder verbeteren van de frauderisicobeheersing. Voor onze verdere observaties verwijzen we volledigheidshalve naar onze boardletter van december 2022.

Voor een beschrijving van de verantwoordelijkheden van het college van Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en van de accountant ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving verwijzen wij naar bijlage Verplichte communicatie.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

**Continuïteit**

Bijlagen

## Afweging of de financiële positie voldoende is om de provincie in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de provincie in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De jaarrekening is door het college opgesteld uitgaande van continuïteit, gebaseerd op het oordeel van het college dat de provincie haar activiteiten in de voorzienbare toekomst zal voortzetten en aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

Als accountant moeten wij vaststellen dat de door het college gehanteerde veronderstellingen inzake de afweging dat de provincie in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is. Tevens moeten wij op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de provincie haar financiële risico's kan opvangen.

Als uitgangspunt van onze oordeelsvorming hebben wij van het college de onderbouwing opgevraagd van haar beoordeling, inclusief een afweging over het al dan niet aanwezig zijn van een situatie van materiële onzekerheid (management assessment).

De beoordeling (van het college) is gebaseerd op uitgangspunten en verwachtingen of aannames over toekomstige ontwikkelingen. Alhoewel de verslaggevingsregels geen harde afgrenzing bevatten van de in ogenschouw te nemen periode hanteren we als minimaal te beoordelen periode een jaar na het opmaken van de jaarrekening, welke meestal samenvalt met de datum van onze controleverklaring.

Op basis van onze werkzaamheden en de verkregen informatie concluderen wij, als accountant, dat het college de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie adequaat heeft onderbouwd en de afweging van het college dat de provincie in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is en geen sprake is van materiële onzekerheid. Onze beoordelingsperiode betreft een periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van de controleverklaring.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

**Continuïteit**

Bijlagen

## Nieuwe controleverklaring

Met ingang van het boekjaar 2022 rapporteren wij als gevolg van de aanpassing van de Nederlandse controlestandaard 700 in onze controleverklaring over de onderkende risico's voor continuïteit en fraude en hoe wij daaraan in de controle opvolging hebben gegeven. Concreet betekent dit dat in de controleverklaring twee secties zijn toegevoegd, namelijk "Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling" en "Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's".

Gezien het belang van deze onderwerpen hebben wij van het college een frauderisicoanalyse gekregen. Tevens hebben wij ter onderbouwing van de continuïteit een analyse ontvangen inzake de afweging of risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen.

### Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

In deze sectie hebben wij toegelicht of wij wel of niet feiten en omstandigheden hebben onderkend die aanleiding geven te veronderstellen dat er een risico is dat risico's niet vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen. Aanvullend hebben wij beschreven welke werkzaamheden wij hebben verricht met betrekking tot uw conclusie dat de continuïteitsveronderstelling kan worden gehanteerd.

Onderdeel van onze werkzaamheden is geweest het beoordelen van uw toelichting van de onzekerheden, de feiten en omstandigheden en de maatregelen die getroffen zijn om eventuele risico's die niet vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen te mitigeren.

### Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Op basis van onze risicoanalyse en de frauderisicoanalyse zoals ontvangen van het management hebben wij het volgende frauderisico opgenomen:

- Oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten (verondersteld frauderisico op basis van de Nederlandse controlestandaarden).

Gezien het belang van deze risico's hebben wij u gevraagd een adequate toelichting op te nemen hoe u deze risico's beheerst en wat de mogelijke impact van deze risico's is op onder de meer de realisatie van uw doelstellingen, het naleven van wet- en regelgeving en de financiële positie van uw organisatie.

Ons uitgangspunt is geweest dat de mate van detail en omvang van de beschrijving van de onderkende risico's en werkzaamheden evenredig is met het belang van deze risico's en de mate waarin daaraan door ons aandacht is besteed in de controle.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

# Bijlagen

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Controleverschillen

Materialiteit

Onze controle is gericht op het ontdekken van materiële fouten in de financiële verantwoording. Via de controleverklaring geven we aan dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft, hetgeen inhoudt dat wij een redelijke mate van zekerheid hebben dat de jaarrekening geen materiële fouten bevat.

Wij hebben een materialiteit gehanteerd van € 2,5 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op 1% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves (€ 252,3 miljoen). Wij hebben 1% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves als grondslag genomen, omdat op grond van artikel 2 lid 1 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) de goedkeuringstolerantie voor de oordeelsvorming over

de jaarrekening gesteld dient te worden op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

Tijdens onze controle hebben wij verschillen tussen bedragen, classificaties, presentatie en toelichtingen vastgesteld. Dit kan betrekking hebben op:

- ▶ de waardering of presentatie van posten van de jaarrekening;
- ▶ zoals ze naar onze mening moeten worden gewaardeerd of gepresenteerd in overeenstemming met Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Gecorrigeerde controleverschillen

| Beschrijving van het controleverschil                                                                                     | Bedrag (impact op resultaat voor mutaties reserves) | Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving                                                                                                                                            | Referentie in dit verslag |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|
| Bijdrage verbreding N50 ten onrechte als last verantwoord in boekjaar 2022                                                | € 750.000                                           | Wij hebben beoordeeld in hoeverre dit controleverschil voortvloeit uit een tekortkoming in de interne beheersomgeving. Wij hebben geen significante tekortkomingen vastgesteld in het financiële afsluitingsproces. | <a href="#">Pagina 13</a> |
| Indexaties project Roggebot op basis van geactualiseerde indexcijfers toegerekend aan de kredieten van de projectpartners | € 483.000 (geen impact op resultaat, enkel SiSa)    |                                                                                                                                                                                                                     | <a href="#">Pagina 16</a> |
| Rijksbijdrage Hogering reeds verantwoord in 2022 (€ 23,5 miljoen - verantwoording in 2023)                                | Geen impact op resultaat                            |                                                                                                                                                                                                                     | n.v.t.                    |
| Onvolledige lastneming als gevolg van onjuiste afgrenzing kosten (inkoopfacturen)                                         | € 174.000                                           |                                                                                                                                                                                                                     | <a href="#">Pagina 20</a> |
| Diverse reclassificaties, aanpassingen in de SiSa-bijlage en overige tekstuele aanpassingen                               | Geen impact op resultaat                            |                                                                                                                                                                                                                     | n.v.t.                    |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

## Bijlage: Controleverschillen

### Ongecorrigeerde controleverschillen

Wij hebben de ongecorrigeerde controleverschillen met het college van Gedeputeerde Staten besproken. Wij zijn van mening dat alle verschillen door het college zouden moeten worden aangepast.

De ongecorrigeerde controleverschillen zien volledig toe op financiële rechtmatigheidsfouten. Deze kunnen gezien hun aard niet worden gecorrigeerd door het college.

| Beschrijving van het controleverschil                                                              | Bedrag        | Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving                                                                                                                                            | Referentie in dit verslag       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| Onrechtmatige inkopen (niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsrichtlijnen ingekocht) | € 2,8 miljoen | Wij hebben beoordeeld in hoeverre dit controleverschil voortvloeit uit een tekortkoming in de interne beheersomgeving. Wij hebben geen significante tekortkomingen vastgesteld in het financiële afsluitingsproces. | <a href="#">Pagina 8, 9, 10</a> |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

## Bijlage: Wij zijn onafhankelijk

Hierbij brengen wij u schriftelijk verslag uit over onze onafhankelijkheid en vergoedingsgerelateerde onderwerpen krachtens het beleid van provincie Flevoland inzake de onafhankelijkheid van de accountant, de Nederlandse en internationale controlestandaarden evenals de toepasselijke Nederlandse wet- en regelgeving inzake onafhankelijkheid. Deze rapportage heeft betrekking op Ernst & Young Accountants LLP, de overige EY-netwerkfirma's in Nederland en andere landen (gezaamenlijk: EY of wij).

### Dienstverlening

Wij hebben geen andere opdrachten verricht dan de controle van de jaarrekening 2022. Deze dienstverlening heeft plaatsgevonden in overeenstemming met de opdrachtbrief gedateerd op 1 september 2022.

### Langdurige betrokkenheid

Er is geen sprake van langdurige betrokkenheid van betrokken teamleden die op grond van de onafhankelijkheidsregels niet is toegestaan.

### Financiële relaties

Financiële relaties kunnen betrekking hebben op relaties van EY als onderneming met provincie Flevoland, evenals relaties van individuen (persoonlijke onafhankelijkheid). Daarom voert EY werkzaamheden uit in Nederland en op onze buitenlandse locaties om vast te stellen of een covered person met betrekking tot provincie Flevoland of een EY-lidfirma verboden financiële regelingen heeft met provincie Flevoland. Er zijn geen bevindingen geconstateerd tijdens de audit- en engagementperiode.

### Andere onafhankelijkheidskwesties

Andere onafhankelijkheidskwesties kunnen bestaan uit:

- ▶ Zakelijke relaties
- ▶ Werkrelaties
- ▶ Andere persoonlijke relaties
- ▶ Geschenken en gastvrijheid
- ▶ Juridische procedures

Wij zijn niet op de hoogte van dergelijke kwesties die redelijkerwijs van invloed geacht kunnen worden te zijn op onze onafhankelijkheid met betrekking tot provincie Flevoland.

### Gebruik van niet-EY-accountants en externe specialisten

Wij hebben bij de uitvoering van onze controle geen gebruik gemaakt van niet-EY-accountants of externe specialisten.

### Onafhankelijkheidsverklaring

Wij kunnen u bevestigen dat L.M. (Leon) de Vries, in zijn functie als externe accountant, Ernst & Young Accountants LLP, haar netwerkfirma's en haar partners, (senior) managers en overige teamleden, die de wettelijke controle uitvoeren, onafhankelijk zijn van provincie Flevoland.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

### Bijlage: Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van provincie Flevoland hebben wij vastgesteld dat:

- ▶ de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en de paragraaf Verbonden partijen;
- ▶ geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen die indicaties geven voor fraude;
- ▶ geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

#### Naleving notitie verbonden partijen commissie BBV

In oktober 2016 heeft de commissie BBV haar notitie inzake verbonden partijen herzien. In deze notitie gaat de commissie BBV onder meer in op de definitie van verbonden partijen, de begrotings- en verslaggevingsvoorschriften voor verbonden partijen, rechtmatigheid en bestuur en toezicht.

Op grond van deze verslaggevingsvoorschriften dient in de paragraaf Verbonden partijen onder meer de (verwachte) omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar te worden opgenomen, alsmede de (verwachte) omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.

In de paragraaf Verbonden partijen in de jaarrekening 2022 heeft provincie Flevoland hiervoor – in lijn met de notitie verbonden partijen – een schatting aangehouden. Deze schatting is door provincie Flevoland daarnaast toereikend toegelicht in de paragraaf verbonden partijen. Wij kunnen ons hierin vinden.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

## Bijlage: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, die informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2022 is gevoerd.

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de resterend beschikbare weerstandscapaciteit over de afgelopen jaren:

| Weerstandsvermogen<br>(bedragen x € miljoen) | Jaarverslag<br>2022 | Jaarverslag<br>2021 | Jaarverslag<br>2020 |
|----------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Beschikbare capaciteit (A)                   | 19,9                | 15,3                | 13,8                |
| Benodigde capaciteit (B)                     | 13,9                | 9,9                 | 9,3                 |
| Ratio weerstandsvermogen                     | 1,4                 | 1,5                 | 1,5                 |
| Weerstandsvermogen (A-B)                     | 6,1                 | 5,4                 | 4,6                 |

De ratio tussen de beschikbaar en benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2022 1,4. Hiermee kwalificeert de ratio (op basis van de interne nota weerstandsvermogen en risicobeheersing) als ruim voldoende (vorig jaar: ruim voldoende). De toename van de benodigde en beschikbare capaciteit is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Voor onze beoordeling van de kwaliteit van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing verwijzen we naar [pagina 23](#) van dit verslag.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

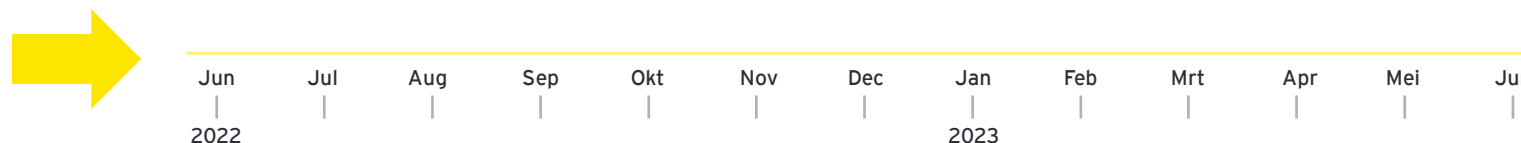
Weerstandscapaciteit

## Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

### Bijlage: Communicatie met het directieteam, college van Gedeputeerde Staten en de Integrale Statencommissie



**Gedurende het jaar hebben wij de volgende besprekingen gehad met (een afvaardiging van) het directieteam (DT), GS en de Integrale Statencommissie:**

- ▶ 2 november 2022 (DT): tijdens deze bespreking is het controleplan, managementletter en boardletter doorgenomen.
- ▶ 14 november 2022 (GS): tijdens deze bespreking is het controleplan, managementletter en boardletter doorgenomen.
- ▶ 23 november 2022 (Integrale Statencommissie): tijdens deze bespreking is het controleplan doorgenomen.
- ▶ 11 januari 2023 (Integrale Statencommissie): tijdens deze bespreking is de boardletter doorgenomen.
- ▶ 19 april 2023 (DT): tijdens deze bespreking is het accountantsverslag doorgenomen.
- ▶ 24 april 2023 (GS): tijdens deze bespreking is het accountantsverslag doorgenomen.
- ▶ 10 mei 2023 (Integrale Statencommissie): tijdens deze bespreking nemen wij het accountantsverslag door.

Naast deze contactmomenten hebben wij gedurende het gehele controleproces (augustus 2022 tot en met mei 2023) intensief contact gehad met de ambtelijke organisatie van provincie Flevoland.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

## Bijlage: Verplichte communicatie [EU verordening 537/2014]

| Onderwerp                                                                                                                                                                           | Onze opmerkingen                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Verklaring van onafhankelijkheid                                                                                                                                                    | Zie bijlage Onafhankelijkheid.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Belangrijkste bij de controle betrokken controle partners                                                                                                                           | Zie bijlage Onafhankelijkheid.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Gebruikmaken andere accountants en/of externe deskundigen                                                                                                                           | Zie bijlage Onafhankelijkheid.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Communicatie                                                                                                                                                                        | Zie bijlage Communicatie.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Controleaanpak, timing van de controle, geïdentificeerde risico's en eventuele wijzigingen hierin                                                                                   | Onze controleaanpak, timing van de controle en geïdentificeerde risico's zijn consistent met hetgeen in het controleplan (d.d. 14 december 2022) is gecommuniceerd.                                                                                                                                     |
| Controleaanpak balans- en exploitatieposten                                                                                                                                         | We hebben conform voorgaand jaar een gegevensgerichte aanpak gehanteerd voor alle balans- en exploitatieposten.                                                                                                                                                                                         |
| Materialiteit                                                                                                                                                                       | Zie bijlage Controleverschillen.                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Toelichting en documentatie                                                                                                                                                         | Door het management zijn ons alle vereiste toelichtingen en documenten verstrekt.                                                                                                                                                                                                                       |
| Relevante zaken voor onze beoordeling van afweging van het college van Gedeputeerde Staten of de provincie de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op kan vangen | Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen serieuze bedreiging geïdentificeerd van de mogelijkheid van de provincie om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Wij verwijzen naar de bijlage "Weerstandvermogen en risicobeheersing" voor een nadere toelichting. |
| Eventuele significante tekortkomingen in het interne financiële controlesysteem                                                                                                     | Wij hebben geen significante tekortkomingen in het interne financiële controlesysteem geconstateerd.                                                                                                                                                                                                    |
| Niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen                                                                                       | Wij hebben geen niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen geconstateerd, anders dan reeds in dit verslag toegelicht als zijnde financiële rechtmatigheidsfouten).                                                                                                                  |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

## Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

### Bijlage: Verplichte communicatie [EU verordening 537/2014]

| Onderwerp                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Onze opmerkingen                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Significante kwesties, zoals besproken met het management, met betrekking tot onze benoeming of continuering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Niet van toepassing.                                                                                                                                                                              |
| Significante moeilijkheden die tijdens de wettelijke controle zijn ondervonden, significante kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die zijn besproken, of waarover is gecorrespondeerd, met het management; en andere kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die, naar het professionele oordeel van de auditor, van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslagleggingsproces | Niet van toepassing.                                                                                                                                                                              |
| Significante problemen in de omgang met het management tijdens de controle                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Niet van toepassing.                                                                                                                                                                              |
| Significante verslaggevingsrichtlijnen, inclusief kwalitatieve aspecten en onze beoordeling van toelichtingen door het management                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Naar onze mening zijn de verslaggevingsrichtlijnen acceptabel en consistent toegepast. Tevens zijn de transacties in de juiste periode verantwoord en op juiste wijze toegelicht.                 |
| Zijn materiële alternatieven voor in verslaggevingsrichtlijnen besproken met het management                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Niet van toepassing.                                                                                                                                                                              |
| Significante schattingen, inclusief onze conclusie over de redelijkheid                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Wij hebben geen bevindingen te rapporteren.                                                                                                                                                       |
| Significante ongebruikelijke transacties                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Op basis van onze controle hebben wij geen significante ongebruikelijke transacties geïdentificeerd, welke zich buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van provincie Flevoland bevinden. |
| Complexe zaken waarvoor consultatie buiten het controleteam nodig is                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Niet van toepassing.                                                                                                                                                                              |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

## Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

### Bijlage: Verplichte communicatie

| Onderwerp                                                                                                                                              | Onze opmerkingen                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen                                                               | Zie bijlage Controleverschillen.                                                                                                                                                                                                                           |
| Niet-gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen die door het management als immaterieel worden beschouwd | Zie bijlage Controleverschillen.                                                                                                                                                                                                                           |
| Fraude en niet-naleven van de wet- en regelgeving                                                                                                      | Zie bijlage Fraude.                                                                                                                                                                                                                                        |
| Voorafgaande goedkeuring van diensten door de auditcommissie                                                                                           | Niet van toepassing, geen aanvullende dienstverlening.                                                                                                                                                                                                     |
| Schriftelijke bevestiging van het college van Gedeputeerde Staten                                                                                      | Wij hebben het college van Gedeputeerde Staten gevraagd om een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening (letter of representation). Deze hebben wij op 10 mei 2023 ontvangen. Er zijn geen aanvullingen opgenomen ten opzichte van de standaardtekst. |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

## Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

### Bijlage: Verplichte communicatie

#### De verantwoordelijkheden van de accountant

##### Verantwoordelijkheden ten aanzien van de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2022 van provincie Flevoland gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen van financiële verslaggeving, zijnde het BBV. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de jaarrekening te verstrekken.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het "Controleprotocol 2011 en volgende jaren" dat is vastgesteld door Provinciale Staten op 7 december 2011 en de Regeling Wet normering topinkomens (WNT) 2022.

De aard van onze opdracht is nader uiteengezet in onze opdrachtbevestiging (d.d. 19 september 2022). Het tijdspad van onze werkzaamheden is opgenomen in ons controleplan (d.d. 14 december 2022).

Provincie Flevoland heeft volledige medewerking verleend en heeft ons alle gevraagde toelichtingen en documenten verstrekt.

##### Verantwoordelijkheden ten aanzien van fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij zowel bij Provinciale Staten als bij het college van Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland. Het is van belang dat het college van Gedeputeerde Staten, onder toezicht van Provinciale Staten, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden. Hierdoor kunnen de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten, fraude (Standaard 240) of non-compliance (Standaard 250) bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt. Zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals het identificeren van risico's, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude. Het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

## SiSa-bijlage

### Bijlage: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

| Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2022 | Specifieke uitkering                                                                                                                                                  | Fout of onzekerheid | Financiële omvang in euro | Toelichting fout/onzekerheid |
|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------|------------------------------|
| C13                                                   | Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed                                                                                                    | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| C26                                                   | Culturele voorzieningen provincies (tranche 1+2)                                                                                                                      | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| C41                                                   | Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw                                                                                                              | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| C81                                                   | Specifieke uitkering aan provincies ten behoeve van de financiering van (tijdelijke) capaciteit of externe expertise voor het opstellen en uitvoeren van de woondeals | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| C86                                                   | Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche                                                                                     | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| C210                                                  | Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw                                                                                                   | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| D13                                                   | Regionale culturele infrastructuur "verbreding en vernieuwing"                                                                                                        | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E10                                                   | Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes                                                                                                                         | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E12                                                   | Regeling specifieke uitkering N-wegen                                                                                                                                 | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E20                                                   | Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021                                                                                                                    | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E29                                                   | Realisatie N307/Roggebotsluis in het kader van IJsseldelta fase 2                                                                                                     | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

## SiSa-bijlage

### Bijlage: SiSa-bijlage

| Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2022 | Specifieke uitkering                                                                    | Fout of onzekerheid | Financiële omvang in euro | Toelichting fout/onzekerheid |
|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------|------------------------------|
| E52                                                   | Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2021   | Geen                | -                         | Niet van toepassing (1)      |
| E53                                                   | Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord                                      | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E56                                                   | Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021 | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E57                                                   | Tijdelijke regeling specifieke uitkering Zero Emissiebussen 2022-2024                   | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E83                                                   | Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022                                     | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E84                                                   | Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023                           | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| E92                                                   | Incidentele specifieke uitkering Geluidsisolatie Lelystad Airport                       | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| F7                                                    | Regeling specifieke uitkering provincie Flevoland sanering windpark Zeewolde            | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| F11                                                   | Regeling specifieke uitkering MKB Deals                                                 | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| F12                                                   | Eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018-2023  | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| F14                                                   | Regeling specifieke uitkering MIT 2021                                                  | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| F25                                                   | MIT-regeling                                                                            | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |

(1): Provincie Flevoland heeft in overeenstemming met de "SiSa Invalwijzer 2022" d.d. 13 januari 2023 de indicatoren voor deze specifieke uitkering in de SiSa-bijlage om concurrentiegevoelige redenen met nihil ingevuld. De provincie dient de gegevens per concessie in overeenstemming met de in de invalwijzer opgenomen procedure separaat aan te leveren bij het CBS en IenW

# INHOUD

Aanbiedingsbrief

## Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

## SiSa-bijlage

### Bijlage: SiSa-bijlage

| Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2022 | Specifieke uitkering                                                                                        | Fout of onzekerheid | Financiële omvang in euro | Toelichting fout/onzekerheid |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------|------------------------------|
| L7                                                    | Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland                                                         | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| L13                                                   | Scholingsfonds Maritiem Noordelijk Flevoland IJsselmeer                                                     | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| L16                                                   | Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma natuur                                      | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| L24                                                   | Regeling specifieke uitkering voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |
| L25                                                   | Regeling specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied                | Geen                | -                         | Niet van toepassing          |

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: oordeel met beperking  
 Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend